

Publicatie

Auteurs: R.T. Wiegerink
Verschenen in: Belastingblad 2024/165
Datum: Mei 2024
Titel: Huurder die geen belang heeft bij wijziging WOZ-waarde moet niet-ontvankelijk worden verklaard in diens bezwaar of (hoger) beroep.

HOGЕ RAAD 8 maart 2024, nr. 22/04590

(Mrs. J.A.R. van Eijdsen, M.W.C. Feteris, J. Wortel, M.T. Boerlage, A.E.H. van der Voort Maarschalk)
m.nt. R.T. Wiegerink

ECLI:NL:HR:2024:238

Huurder die geen belang heeft bij wijziging WOZ-waarde moet niet-ontvankelijk worden verklaard in diens bezwaar of (hoger) beroep. Hoge Raad nuanceert eigen arrest.

ARREST

in de zaak van
[X] (hierna: **belanghebbende**)
tegen
het **college van burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer**
op het beroep in cassatie tegen de uitspraak van het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden van 25 oktober 2022, nr. BK-ARN 21/01612¹, op het hoger beroep van belanghebbende tegen een uitspraak van de Rechtbank Overijssel (nr. AWB 20/2331) betreffende een beschikking op grond van de Wet waardering onroerende zaken voor het jaar 2020.

1. Geding in cassatie

Belanghebbende, vertegenwoordigd door G. Gieben, heeft tegen de uitspraak van het Hof beroep in cassatie ingesteld. Het beroepschrift in cassatie is aan dit arrest gehecht en maakt daarvan deel uit.

Het College van burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer, vertegenwoordigd door [P], heeft een verweerschrift ingediend. Aangezien dit geschrift bij de Hoge Raad na afloop van de daartoe gestelde termijn is ingediend, slaat de Hoge Raad op dit stuk geen acht.

De Advocaat-Generaal M.R.T. Pauwels heeft op 22 september 2023 geconcludeerd tot grondverklaring van het beroep in cassatie.²

2. Uitgangspunten in cassatie

2.1

Belanghebbende is huurder van een appartement. Hij heeft een op zijn naam gesteld aanslagbiljet gemeentelijke belastingen ontvangen waarop tevens de op grond van de Wet waardering onroerende zaken (hierna: Wet WOZ) gegeven beschikking (hierna: WOZ-beschikking) inzake de waarde van het appartement voor het jaar 2020 is bekendgemaakt.

2.2 Belanghebbende heeft een bezwaarschrift ingediend. Bij uitspraak op bezwaar heeft de heffingsambtenaar het bezwaar ongegrond verklaard.

2.3 Belanghebbende heeft tegen de uitspraak op bezwaar beroep ingesteld. De Rechtbank heeft het beroep met toepassing van artikel 8:69a Awb ongegrond verklaard. Daartoe heeft de Rechtbank overwogen dat belanghebbende niet aannemelijk heeft gemaakt dat sprake is van niet-geliberaliseerde woonruimte, dat wijziging van de WOZ-waarde voor belanghebbende, als huurder van niet-geliberaliseerde woonruimte, geen enkel effect heeft, en belanghebbende zich beroept op een norm die niet strekt tot bescherming van zijn belang. Belanghebbende heeft tegen deze uitspraak hoger beroep ingesteld.

3. Procedure bij het Hof

3.1

Bij het Hof was in geschil of de Rechtbank het beroep terecht met toepassing van artikel 8:69a Awb ongegrond heeft verklaard, en zo nee, of de waarde van het appartement te hoog is vastgesteld. Het Hof heeft – samen – als volgt overwogen en beslist.

3.2.1

Met betrekking tot de ontvankelijkheid moet worden aangenomen dat eenieder aan wie

¹ ECLI:NL:GHARL:2022:9078.

² ECLI:NL:PHR:2023:831 (*Red.*: zie ook ECLI:NL:PHR:2023:832, *Belastingblad* 2023/375).

een op zijn naam gestelde WOZ-beschikking is bekendgemaakt, bij die beschikking en dus bij de daarin vastgestelde waarde een procesbelang heeft. Het door belanghebbende ingestelde beroep is daarom terecht ontvankelijk geacht.

3.2.2

Artikel 8:69a Awb verbiedt de bestuursrechter een besluit te vernietigen indien een geschonden voorschrift evident niet strekt tot bescherming van degene die de norm inroept. Deze bepaling is geen ontvankelijkheidsvereiste, maar kan ertoe leiden dat vernietiging van het besluit op de desbetreffende beroepsgrond achterwege blijft, ook als wordt vastgesteld dat het besluit in strijd is met de ingeroepen rechtsregel, omdat de rechtsregel niet strekt tot bescherming van het belang van degene die daarop een beroep doet. Indien dat niet het geval is, kan de bestuursrechter in het midden laten of de ingeroepen rechtsregel is geschonden.

3.2.3

Een belanghebbende kan opkomen tegen de vastgestelde WOZ-waarde indien deze op een te hoog of een te laag bedrag is bepaald, maar artikel 8:69a Awb staat aan vermindering of verhoging van de vastgestelde waarde in de weg indien de indiener van het bezwaar of beroep daarvan geen direct financieel gevolg ondervindt. In dat geval strekt de rechtsregel van artikel 17 Wet WOZ niet tot bescherming van het belang van deze indiener.

3.2.4

In dit geval is niet gebleken dat sprake is van een niet-geliberaliseerde woonruimte, of dat belanghebbende anderszins een direct financieel gevolg ondervindt bij wijziging van de vastgestelde WOZ-waarde. Toepassing van artikel 8:69a Awb leidt dus ertoe dat het beroep ongegrond moet worden verklaard, aldus het Hof. Het Hof heeft de uitspraak van de Rechtbank bevestigd.

4. Beoordeling van de middelen

4.1.1

Het eerste middel bestrijdt het hiervoor in 3.2.4 weergegeven oordeel.

4.1.2

Bij de beoordeling van het middel is uitgangspunt dat op grond van het arrest van de Hoge Raad van 20 maart 2020³ moet worden

aangenomen dat eenieder aan wie een te zijnen aanzien genomen WOZ-beschikking is bekendgemaakt, bij die beschikking en dus bij de daarin vastgestelde waarde een belang heeft. Dat belang omvat de juiste toepassing van artikel 17 Wet WOZ, welke bepaling strekt tot bescherming van de belangen van al degenen ten aanzien van wie een beschikking is genomen zoals genoemd in Hoofdstuk IV Wet WOZ. De bestreden uitspraak, waarin is aangenomen dat artikel 8:69a Awb in dit geval van toepassing is omdat de rechtsregel van artikel 17 Wet WOZ niet strekt tot bescherming van het belang van een gebruiker als belanghebbende, berust in zoverre op een onjuiste rechtsopvatting. Het middel is daarom terecht voorgedragen. Het kan echter niet tot cassatie leiden gelet op het volgende.

4.1.3

In het arrest van 20 maart 2020 is de Hoge Raad ervan uitgegaan dat het hiervoor in 4.1.2 genoemde uitgangspunt in alle gevallen zou kunnen worden toegepast, en dat daarmee een praktisch goed uitvoerbare regeling zou ontstaan.⁴ De Hoge Raad is daarbij ervan uitgegaan dat de heffingsambtenaar procedures waarbij de gebruiker geen belang heeft bij een eigen WOZ-beschikking, kan vermijden door ten aanzien van die gebruiker te volstaan met het toezenden van een afschrift van de beschikking die is genomen ten aanzien van de gerechtigde als bedoeld in artikel 24, lid 3, letter a, Wet WOZ. Die handelwijze blijkt echter op problemen te stuiten.⁵ De Hoge Raad vindt daarin aanleiding om ter vermindering van procedures waarbij de gebruiker geen belang heeft, een uitzondering op het hiervoor in 4.1.2 genoemde uitgangspunt te aanvaarden in gevallen waarin uit de vaststaande feiten voortvloeit dat de gebruiker door een wijziging van de vastgestelde WOZ-waarde niet in een gunstiger positie kan komen. In die gevallen dient, in afwijking van het hiervoor in 4.1.2 genoemde uitgangspunt, te worden aangenomen dat een rechtsmiddel (bezwaar, beroep of hoger beroep) niet-ontvankelijk moet worden verklaard als de indiener daarbij geen belang heeft, in die zin dat het aanwenden van dat rechtsmiddel, ongeacht de gronden waarop het steunt, hem niet in een betere positie kan brengen met betrekking tot het bestreden besluit en eventuele

³ HR 20 maart 2020, ECLI:NL:HR:2020:467, rechtsoverweging 2.4.3 (*Red.: Belastingblad 2020/186*, m.nt. J.C. Scherff).

⁴ Vgl. HR 20 oktober 2017, ECLI:NL:HR:2017:2656, rechtsoverweging 2.3.4 (*Red.: Belastingblad 2017/442*, m.nt. R.A. Eskes).

⁵ Vgl. onderdeel 6.7 van de gemeenschappelijke bijlage bij de conclusie van de Advocaat-Generaal (*Red.: ECLI:NL:PHR:2023:873*).

bijkomende (rechterlijke) beslissingen zoals die met betrekking tot proceskosten en griffierecht.⁶

4.1.4 In de uitspraak van het Hof ligt het – in cassatie onbestreden – oordeel besloten dat in dit geval vaststaat (i) dat geen sprake is van een niet-geliberaliseerde woonruimte en (ii) dat belanghebbende als huurder van de woning evenmin anderszins een direct financieel gevolg ondervindt bij een wijziging van de vastgestelde WOZ-waarde. Dit brengt, getoet op hetgeen hiervoor in 4.1.3 is overwogen, mee dat het bezwaar niet-ontvankelijk in plaats van ongegrond had moeten worden verklaard.

4.1.5

Tot cassatie kan dat niet leiden, omdat ook een niet-ontvankelijkverklaring van het bezwaar in de weg staat aan een oordeel over de door belanghebbende bepleite verlaging van de vastgestelde WOZ-waarde, zodat met cassatie op deze grond geen redelijk belang zou zijn gediend.⁷

4.2 De Hoge Raad heeft ook de overige klachten over de uitspraak van het Hof beoordeeld. De uitkomst hiervan is dat ook deze klachten niet kunnen leiden tot vernietiging van die uitspraak. De Hoge Raad hoeft niet te motiveren waarom hij tot dit oordeel is gekomen. Bij de beoordeling van deze klachten is het namelijk niet nodig om antwoord te geven op vragen die van belang zijn voor de eenheid of de ontwikkeling van het recht (zie artikel 81, lid 1, van de Wet op de rechterlijke organisatie).

5. Proceskosten

De Hoge Raad ziet geen aanleiding voor een veroordeling in de proceskosten.

6. Beslissing

De Hoge Raad verklaart het beroep in cassatie ongegrond.

Noot

In deze zaak komt een huurder van geliberaliseerde woonruimte op tegen de aan hem verzonden WOZ-beschikking. Vaststaat dat hij geen financieel belang heeft bij (wijziging van) de WOZ-waarde. Uit HR 20 maart 2020, ECLI:NL:HR:2020:467, *Belastingblad* 2020/186, m.nt. J.C. Scherff, kon echter worden afgeleid dat eenieder aan wie een te

zijn aanzien genomen WOZ-beschikking is bekendgemaakt, bij die beschikking, en dus bij de daarin vastgestelde waarde, een belang heeft. De kennelijke achtergrond van die ruime opvatting in dat arrest was dat de heffingsambtenaar geacht werd slechts een WOZ-beschikking toe te zenden aan degenen die belang konden hebben bij de daarin vermelde waarde. In de praktijk werd die toets echter niet altijd op voorhand gehanteerd door de heffingsambtenaar. Daardoor ontvingen ook huurders zoals de onderhavige belanghebbende een WOZ-beschikking. De Hoge Raad ziet daarin aanleiding in het onderhavige arrest een nuancering aan te brengen op de opvatting uit zijn eerdere arrest voor die gevallen waarin de indiener van een rechtsmiddel daarbij geen belang heeft. In dat geval dient de indiener niet-ontvankelijk te worden verklaard in zijn bezwaar of (hoger) beroep. De Hoge Raad volgt hiermee de conclusie van A-G Pauwels, ECLI:NL:PHR:2023:832, *Belastingblad* 2023/375, die een lans had gebroken voor het creëren van deze uitzondering. Het is goed dat de Hoge Raad er niet voor terugdeinst terug te komen op zijn eigen arrest van betrekkelijk recente datum. De Hoge Raad geeft er blijk van de ogen niet te sluiten voor de signalen uit de praktijk. De redenering van de Hoge Raad lijkt ook in dogmatisch opzicht juist. Uit eerdere jurisprudentie volgt al dat bezwaar, beroep of (incidenteel) hoger beroep niet-ontvankelijk moet worden verklaard als de indiener van dat rechtsmiddel daarbij geen belang heeft (zie bijv. HR 12 mei 2017, ECLI:NL:HR:2017:844). Het gaat daarbij in wezen om de analoge toepassing van de civielrechtelijke bepaling van art. 3:303 BW dat iemand zonder voldoende belang geen rechtsvordering toekomt. In het onderhavige geval is dat niet anders: weliswaar zou de WOZ-waarde in dit geval naar beneden kunnen worden bijgesteld, maar dat zou de indiener evident niet in een betere positie brengen. In andere gevallen gaat het vaak om situaties waarin een aanslag al op nihil is vastgesteld, zodat het rechtsmiddel als zodanig niet zinvol kan zijn. In dit geval geldt dat het rechtsmiddel voor deze concrete huurder niet tot een voor hem gunstiger resultaat kan leiden. Dat is slechts een nuanceverschil. Interessant is dat de Hoge Raad expliciet afstand neemt van de redenering van het hof

⁶ Vgl. HR 11 april 2014, ECLI:NL:HR:2014:878, rechtsoverweging 3.4.2.

⁷ Vgl. HR 8 juli 2022, ECLI:NL:HR:2022:1033, rechtsoverwegingen 3.1 tot en met 3.3 (*Red.: Belastingblad* 2022/343, m.nt. L.J. Boone).

over de toepassing van het relativiteitsvereiste van art. 8:69a Awb. Dat vereiste houdt in dat de bestuursrechter een besluit niet vernietigt op de grond dat het in strijd is met een (on)geschreven rechtsregel of algemeen rechtsbeginsel, als die regel of dit beginsel kennelijk niet strekt tot bescherming van de belangen van degene die zich daarop beroept. Zoals A-G Pauwels in een bijlage bij zijn conclusie betoogt, ligt het in algemene zin niet erg voor de hand het relativiteitsvereiste in het belastingrecht toe te passen omdat doorgaans sprake is van gebonden beschikkingen en een tweepartijengeschil. Het vereiste dient blijkens de wetgeschiedenis beperkt te worden uitgelegd. De vraag of iemand belang heeft bij zijn rechtsmiddel gaat bovendien vooraf aan de vraag of het relativiteitsvereiste voor toepassing in aanmerking komt. In dit geval wordt die eerste vraag al negatief beantwoord zodat het doek al om die reden valt.

Niet-ontvankelijkverklaring van het bezwaar blijft in dit geval overigens achterwege omdat belanghebbendes bezwaar ongegrond was verklaard, welke ongegrondverklaring ook in hoger beroep in stand was gebleven, en dan geen belang bestaat bij een vernietiging van de hofuitspraak.

R.T. Wiegerink